

Oponentský posudok

pre konanie na vymenovanie doc. Ing. Eriky Gömöryovej, CSc., pedagogickej pracovníčky Katedry prírodného prostredia Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene profesorkou v odbore Ekosystémové služby lesov.

Na základe rozhodnutia Vedeckej rady Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene som bol poverený vypracovať oponentský posudok pre konanie na vymenovanie pani doc. Ing. Eriky Gömöryovej, CSc. za profesorku v študijnom odbore Ekosystémové služby lesov Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene. Tento posudok som vypracoval v zmysle § 5 ods. 6 Vyhlášky MŠVVaŠ č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov docent a profesor na vysokých školách v rámci Slovenska. Podrobne som sa oboznámil so zaslanými podkladmi (životopis, plnenie kritérií vrátane prehľadného zoznamu pedagogickej a publikačnej činnosti) ktoré boli pripojené k jej žiadosti. Na základe poskytnutých materiálov si dovoľujem v ďalšom texte prezentovať v tejto záležitosti moje vlastné stanovisko.

Hodnotenie pedagogickej činnosti menovanej

Prvé skúsenosti s pedagogickou činnosťou pani doc. Gömöryová získala už počas internej vedeckej ašpirantúry na Lesníckej fakulte Technickej univerzity vo Zvolene v rokoch 1990-1993, keď úspešne viedla vybrané prednášky a laboratórne cvičenia z predmetu Pedológia. Po získaní vedeckej hodnosti (CSc.) v odbore Náuka o lesnom prostredí, už ako odborná asistentka viedla na lesníckej fakulte prednášky a cvičenia z predmetu Geológia a pedológia, ako aj predmetu Pedológia pre študentov Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene. Neskôr svoje pedagogické schopnosti ďalej tvorivo rozvinula pri vedení záverečných prác jej študentov a to na všetkých troch stupňoch štúdia. Menovaná doposiaľ úspešne viedla 21 bakalárskych, 22 diplomových a 3 dizertačné práce, pričom pri príprave ďalších 3 dizertačných prác pôsobila ako školiteľ špecialista. V súčasnosti je gestorom predmetov Pedológia na Fakulte ekológie a environmentalistiky, Lesnícka pedológia a mikrobiológia i Ekológia a manažment pôdy na lesníckej fakulte. Na tejto fakulte je tiež gestorom predmetu Ekopedológia v III. stupni štúdia študijných programov Lesnícka fytoológia, Pestovanie a ochrana lesa, Ekológia lesa a Ekosystémové služby lesa. Menovaná je zároveň spolugarantom študijného programu Lesníctvo v I. stupni štúdia a spolugarantom študijného programu Ekosystémové služby lesov v III. stupni štúdia. Doc. Gömöryová v súčasnosti tiež aktívne pôsobí aj ako členka odborových komisií študijných programov Ekológia lesa, Lesnícka fytoológia, Pestovanie a ochrana lesa a Ekosystémové služby lesov. Doposiaľ bola oponentkou 5 dizertačných prác a 1 habilitačnej práce mimo Technickú univerzitu vo Zvolene. Nesporným prínosom pre zvýšenie kvality vzdelávania v rámci všetkých predmetov ktoré prednáša je skutočnosť, že v spoluautorstve publikovala 1 vysokoškolskú učebnicu (Pôdna organická hmota) a 2 vysokoškolské skriptá (Bonitácia pôdy a oceňovanie lesných pozemkov

a Pedológia). Z tohto hľadiska považujem za dôležité najmä prezentovanie vlastnej vedeckej školy uchádzačky v oblasti ekologických analýz produkčnej schopnosti lesnej pôdy ktorá je jednou z najdôležitejších ekosystémových služieb lesa vôbec. Menovaná všetky požadované kritériá na jej pedagogickú činnosť plní alebo prekračuje. Oponovanie bilancie jej vedecko-pedagogickej činnosti je pre mňa osobne príležitosťou konštatovať jej vysokú odbornú úroveň a poukázať na úspechy tak pri výchove nových lesných inžinierov pre prax, ako aj mladých vedeckých pracovníkov pre potreby lesníckeho výskumu.

Hodnotenie vedeckovýskumnej činnosti menovanej

Prvé teoretické poznatky a praktické skúsenosti z vedeckej práce menovaná začala získavať už v roku 1987 ako odborná pracovníčka Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene. Postupne si nepretržitým štúdiom rozširovala tak teoretické poznatky v oblasti pedológie i iných prírodných vied, ako aj zručnosti potrebné pre používanie súčasnej náročnej sofistikovanej laboratórnej techniky ktorá sa používa v oblasti aplikácie metód fyzikálnych, chemických a mikrobiologických analýz vlastností lesných pôd. Prínosom pre jej vedecko-odborný rast boli zrejme tiež krátkodobé študijné pobyty na Technickej univerzite v Drážďanoch (1987), ETH v Zürichu (1993), BOKU vo Viedni (2003) ako aj na GAU Göttingen a ARO Volcani Center v Bet-Dagan, Izrael (2013). Po jej úspešnej habilitácii v odbore Geografia na Prešovskej univerzite v Prešove v roku 2010 sa doc. Gömöryová už stala renomovanou erudovanou odborníčkou v oblasti pedológie, pôdnej ekológie a iných príbuzných prírodných vied na Slovensku i v zahraničí. Touto skutočnosťou je možné vysvetliť jej mimoriadne úspechy pri získavaní finančných prostriedkov pre jej vlastný výskum. Za posledných 10 rokov získala celkovo 6 výskumných grantov pre ňou navrhnuté výskumné projekty. Stala sa zodpovednou riešiteľkou 3 výskumných projektov VEGA a vedúcou riešiteľkou nasledovných tu uvedených zrejme najvýznamnejších 3 výskumných projektov APVV:

1. APVV-19-0142 Pôdna mikrobiota v prírodných lesných ekosystémoch: jej odozva na meniace sa biotické a abiotické faktory habitátu (2020-2024).
2. APVV-15-0176 Rastliny, pôdne mikroorganizmy a sekvestrácia uhlíka v lesných pôdach: väzby a interakcie (2016-2020).
3. APVV-05810-10 Transformácia, transport a distribúcia látok v nadložnom horizonte lesných pôd (2011-2014).

Na základe týchto skutočností konštatujem, že pani doc. Gömöryová kritériá kladené na jej vedeckovýskumnú činnosť nielenže plní, ale zrejme aj vysoko prekračuje.

Hodnotenie publikačnej činnosti menovanej

Na úspechy doc. Gömöryovej v získavaní grantov pre ňou navrhnuté výskumné projekty nadväzujú imponujúce výsledky jej rozsiahlej a bohatej publikačnej činnosti. Táto publikačná činnosť v plnom rozsahu tematicky spadá do oblasti v ktorej menovaná požiadala o inauguráciu. Aktuálne je autorkou 4 vedeckých monografií, 34 vedeckých prác registrovaných v databázach Current Content Connect, Web of Science a SCOPUS, pričom 26 z týchto publikácií je možné dohľadať vo vedeckých časopisoch s IF > 0,4. V 13 týchto

publikáciách je uchádzačka uvedená ako 1. autorka. Hoci je to mimo rámec schváleného prehľadu kritérií, je potrebné uviesť, že je tiež autorkou 143 iných vedeckých a odborných publikácií ktorými sú najmä referáty prednesené na národných i medzinárodných vedeckých konferenciách, ako aj články pre vedeckú osvetu a lesnícku prevádzkovú prax. Mimoriadne nadštandardne rozsiahly je doložený zoznam 330 citácií vedeckých prác doc. Gömöryovej v publikáciách registrovaných v databázach Web of Science a SCOPUS ktorých počet viac ako 16 krát prekračuje požiadavku 20 citácií pre splnenie tohto kritéria. Z hľadiska „scientometrie“ Hirschov index menovanej podľa WoS aktuálne dosahuje hodnotu 12. Z uvedených výsledkov jej publikačnej činnosti vyplýva, že všetky stanovené kritériá v tejto oblasti nielen plní, ale aj nadštandardne prekračuje.

Celkové zhodnotenie pedagogickej a vedeckej autority doc. Gömöryovej vo vedeckých a odborných kruhoch na Slovensku a v zahraničí

Oblasťou širokých výskumných aktivít doc. Gömöryovej je štúdium ekológie lesných pôd a pôdných procesov vrátane kolobehu uhlíka v interakcii s kolobehom živín a dynamikou rozvoja populácií mikroorganizmov. V tejto oblasti výskumu sa stala uznávanou vedeckou autoritou na Slovensku i v zahraničí ako aj všestranne rozvinutou osobnosťou spôsobilou úspešne plniť všetky náročné povinnosti vysokoškolskej profesorky. Cenným je hlavne jej medzinárodnou komunitou vedcov uznaný prínos k poznaniu reakcií pôdnej mikrobioty na pokračujúcu zmenu klímy. Priebeg jej vedeckého a pedagogického profilovania považujem za veľmi príkladný a úspešný. Dĺžka pedagogickej praxe, vedecká škola prezentovaná hlavne výchovou doktorandov a vynikajúce výsledky jej vedeckej a publikačnej činnosti sú zárukou, že po úspešnom inauguračnom konaní bude ďalej aktívne prispievať tak k rozširovaniu našich poznatkov o produkčnej funkcii lesnej pôdy a jej trvale udržateľnom využívaní, ako aj k výchove ďalších vedeckých pracovníkov v tomto odbore. Zrejmé kvantitatívne plnenie stanovených kritérií menovanou vo všetkých ukazovateľoch je však len jedným z možných rozmerov hodnotenia jej činnosti. V tejto súvislosti preto pripomínam, že v súčasnej ekonómii sa produkčná funkcia lesnej pôdy chápe ako jej základná ekosystémová služba ktorú tento výrobný faktor poskytuje hospodárstvu krajiny. Výskum doc. Gömöryovej zameraný na udržanie a posilnenie produkčnej funkcie lesnej pôdy pomáha rozpoznať jej úžitkovú hodnotu a umožňuje premeniť prírodou dané geografické a klimatické komparatívne výhody Slovenska v rámci medzinárodnej hospodárskej súťaže aj na výhody konkurenčné. Aj z tohto hľadiska pani doc. Gömöryová spĺňa kvalifikačné požiadavky pre vymenovanie za profesorku práve v študijnom odbore Ekosystémové služby lesov.

Záver

Na základe všetkých uvedených skutočností pani doc. Eriku Gömöryovú **odporúčam** na vymenovanie za profesorku v študijnom odbore Ekologické služby lesov.